

Forslag

til

Lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.

Fremsat den 5. marts 1975 af *indenrigsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 324 af 19. juni 1974 om sygehusvæsenet foretages følgende ændringer:

1. I § 5, stk. 5, indsættes som 2. punktum:

„Indenrigsministeren kan dog fastsætte regler om, at betalingen af de nævnte udgifter skal kunne afkræves, uden at der foreligger samtykke til behandlingen“.

2. I § 10 indsættes som stk. 3:

„Stk. 3. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om, at der afkræves amtskommunerne en betaling vedrørende patienter, der er blevet modtaget til behandling på statens sygehuse eller statsbetalte sygehuse og afdelinger. Det kan herunder bestemmes, at beta-

lingen skal kunne afkræves, uden at der foreligger samtykke fra vedkommende amtskommune til patientens behandling på det statslige sygehus m. v.“

3. I § 17, stk. 1, indsættes som 2. punktum:

„I de tilfælde, hvor staten har indgået overenskomst med en amtskommune om dækning af udgifterne ved driften af neuro-medicinske og neurokirurgiske afdelinger eller radiumstationer, ydes statens tilskud i fremtiden alene efter fradrag af den i medfør af § 10, stk. 3, fastsatte betaling.“

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. april 1975.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelig beskrivelse af lovforslaget.

Lovforslaget tilsigter at gøre det muligt, at amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner kan afkræves betaling vedrørende patienter, der behandles på statens sygehuse og visse statsbetalte afdelinger, samtidig med at der for sådanne afdelinger og i øvrigt også for amtskommunale afdelinger kan fastsættes særlige regler om henvisning (visitation) af patienter.

Den nødvendige hjemmel for en sådan ordning søges herefter indsat i lov nr. 324 af 19. juni 1974 om sygehusvæsenet, der indeholder de almindelige bestemmelser om amtskommunernes sygehusvirksomhed. Denne lov træder i kraft den 1. april 1975, og

Indenrigsmin. j. nr. 2. skt. 5000-28/1974.

forarbejderne til loven findes i Folketingstidende 1973-74:

Fremsættelsen	tidende sp. 3254.
Lovforslaget	tillæg A sp. 2211.
1. behandling	tidende sp. 4656.
Udvalgsbetænkning	tillæg B sp. 835.
2. behandling	tidende sp. 7496.
3. behandling	tidende sp. 8741.

Ifølge sygehuslovens § 1 skal sygehusvæsenet varetages af amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner med de begrænsninger, der følger af opretholdelsen af statslige sygehuse. Det er således den alt overvejende hovedregel, at sygehusvæsenet her i landet drives af amtskommunerne

m. fl. Sygehusvirksomhed drives dog også i visse tilfælde af staten. Dette gælder således Rigshospitalet, Kysthospitalet på Refsnæs, Fødselsanstalten i Jylland og statshospitalerne for sindslidende. Endvidere yder staten tilskud til dækning af udgifterne til driften af Finseninstitutet (radiumstationen i København), ligesom staten har indgået overenskomst med en række amtsråd og Københavns magistrat om fuldt statsilskud til driften af 3 kommunale radiumstationer (Århus, Odense og Ålborg) og 4 neurokirurgiske og neuromedicinske afdelinger (Århus, Odense, Bispebjerg hospital og Københavns amts sygehus i Glostrup). Endelig har undervisningsministeriet hidtil ydet betaling til Århus amtskommune for de særlige undervisningssenge på Århus kommunehospital og Marselisborg hospital.

Begrundelsen for, at staten afholder udgifterne ved driften af visse sygehuse, er i vidt omfang historisk betinget, men må i dag søges i, at der i reglen er tale om afdelinger, der yder en specialiseret behandling, som kun kan foregå visse steder i landet. Denne funktionsdeling er imidlertid gradvist blevet ændret i de senere år, navnlig fordi der også ved det amtskommunale sygehusvæsen i vidt omfang foregår en specialiseret behandling, som næppe i væsentlig grad afviger fra, hvad der foregår på visse af statens sygehuse. I relation til udgifternes afholdelse opstår herved den væsentlige forskel, at mens det er gratis for en amtskommune at henvise en patient til behandling på et statsligt sygehus, medfører det ikke ubetydelige udgifter for amtskommunen, når patienten skal behandles på en amtskommunal afdeling.

De amtskommuner, der ikke i deres eget sygehusvæsen har specialafdelinger til visse patientkategorier, står derfor overfor valget mellem at sende patienterne til behandling på et statsligt sygehus uden udgift for amtskommunen eller henvise patienten til en udenamts kommunal specialafdeling mod at betale de med behandlingen forbundne udgifter. Dette vil naturligvis let føre til, at de amtskommunale specialafdelinger ikke udnyttes hensigtsmæssigt.

Det har været fremført, at den økonomiske fordel, der ligger i at kunne indlægge patienter på en statsafdeling uden udgift, har været særlig stor for de amtskommuner, der ligger nærmest Rigshospitalet. For de jyske og fynske amtskommuner har der dog også i nogen grad været forbundet fordele med den særlige undervisningssengeordning, der i en årrække har bestået ved Århus amtskommune, hvorefter staten refunderer amtskommunens udgifter ved driften af et vist antal senge. Indlæggelse i disse senge har således været gratis for patientens hjemstedssygehusvæsen.

Problemstillingen omkring dette såkaldte gratisprincip rækker imidlertid langt videre og aktualiseres ved, at stadig flere sygehuse inddrages i landsdelsspecialordninger m. v. og i forbindelse med den overordnede sygehusplanlægning i hovedstadsområdet.

Ved undervisningsministeriets opsigelse af undervisningssengeordningen i Århus fra 1. april 1975 var man opmærksom på, at en opretholdelse af gratisprincippet for Rigshospitalet kunne føre til, at amtskommunale sygehusvæsen er vest for Storebælt i videre omfang ville fretrække at anvende Rigshospitalet som landsdelssygehus. I forbindelse hermed nedsatte undervisningsministeriet efter at have taget skridt til at opsig den særlige undervisningssengeordning i Århus i efteråret 1973 en arbejdsgruppe, der i januar 1974 afgav en rapport om, hvordan en betalingsordning på Rigshospitalet i givet fald kunne indføres. Arbejdsgruppen pegede på, at det kunne være hensigtsmæssigt i givet fald også at indføre betalingsordninger vedrørende andre statsfinansierede sygehuse, f. eks. Kysthospitalet på Refsnæs og Finseninstitutet. Endvidere kan det nævnes, at indenrigsministeriet i efteråret 1974 har nedsat et udvalg, der skal foretage en afgrænsning af de særlige lands- og landsdelsfunktioner og herunder komme med forslag til disse funktioners geografiske placering samt overveje de visitationsmæssige problemer og gennemdrøfte de økonomiske problemer, der er forbundet med drift af landsdelsspecialafdelinger.

På baggrund af de stedfundne overvejelser og som et led i regeringens spareplan er der nu truffet beslutning om at søge gennemført en betalingsordning på en række af statens sygehuse og statsbetalte afdelinger fra 1. april 1975.

Det skønnes ikke på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse muligt at opgøre de administrative konsekvenser for de implicerede sygehuse af betalingsordningens gennemførelse. Undervisningsministeriet og indenrigsministeriet lægger imidlertid megen vægt på, at den med ordningen forbundne afregning m. v. gennemføres så smidigt som muligt og således, at man så vidt muligt undgår, at der skal udskrives særskilte regninger for hver enkelt patient.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1, nr. 1.

Bestemmelsen tilsigter at gøre det muligt, at patienter kan indlægges på en fremmed amtskommunes specialafdeling ved direkte henvisning fra en praktiserende læge for hjemstedsamtskommunens eller det midlertidige opholdssteds amtskommunes

regning, uden at det er nødvendigt forud at søge samtykke hertil. Der skabes herved grundlag for i visitationsmæssig henseende at kunne gennemføre en ligestilling mellem amtskommunale og statslige specialafdelinger, jfr. i øvrigt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

Til § 1, nr. 2.

I bestemmelsen foreslås indenrigsministeren tillagt bemyndigelse til at bestemme, at amtskommunerne skal betale for patienternes behandling på statens sygehuse eller statsbetalte sygehuse og afdelinger. I overensstemmelse med sygehuslovens almindelige terminologi anvendes i forslaget ordet amtskommune som også omfattende Københavns og Frederiksberg kommuner, jfr. sygehuslovens § 2, stk. 2.

Endvidere foreslås det, at indenrigsministeren skal kunne fravige de almindelige regler om henvisning af patienter (visitation) i forbindelse med betalingsordningens gennemførelse. De almindelige regler herom findes i sygehuslovens § 5, stk. 5, og går ud på, at ved behandling på en fremmed amtskommunes sygehusvæsen udredes udgifterne af hjemstedsamtskommunen, når denne har samtykket i behandlingen på det fremmede sygehus. I modsat fald kan patienten kun modtages som selvbetalende. Kravet om samtykke i hvert enkelt tilfælde er dog i nogle tilfælde fraveget, f. eks. ved aftaler om sygehusopgavernes fordeling i grænseområder mellem to amtskommuner, ligesom en amtskommune kan give tilladelse til, at de praktiserende læger henviser direkte til fremmede (special)afdelinger. Ved de private sygehuse er etableret ordninger, hvorefter også de praktiserende læger kan henviser direkte, men således at der dog skal gives samtykke fra hjemstedsamtskommunen, inden patienten modtages. Ved statens sygehuse m. fl. har det ikke hidtil været nødvendigt med sådanne regler, og såvel amtskommunale sygehuse som alle privat praktiserende læger har kunnet henviser patienter hertil.

Med den foreslåede bestemmelse vil det som et led i den nærmere udformning af betalingsordningen kunne fastsættes, at privat praktiserende læger inden for visse rammer fortsat kan henviser patienter direkte til statens sygehuse m. fl., uden at det er nødvendigt at søge om hjemstedsamtskommunens samtykke til behandlingen forinden patienten modtages. En sådan ordning kan vise sig nødvendig for at sikre, at de statslige sygehuse fortsat får det patientunderlag, som er nødvendigt ikke mindst af hensyn til hospitalernes forsknings- og undervisningsforpligtelser. Der vil dog ved anvendelsen af denne bestemmelse blive lagt megen vægt på, at

patienttilgangen i videst muligt omfang sikres gennem aftaler mellem det statslige sygehus og de benyttende amtskommuner. Endvidere må det især for Rigshospitalets vedkommende være meget væsentligt, at de statslige sygehuse indgår i den sygehusplanlægning, som amtskommunerne i øvrigt skal foretage, på en sådan måde, at der herigennem tillægges det statslige sygehus en række nærmere bestemte opgaver. Den foreslåede visitationsregel er i øvrigt også, jfr. § 1, nr. 1, søgt gjort gennemførlig ved rent amtskommunalt finansierede specialafdelinger, hvilket kan vise sig hensigtsmæssigt, såfremt man gennem arbejdet i udvalget om landsdelsspecialer når frem til, at der også her kan være behov for særlige visitations-, henvisnings- og kautionsregler.

Med hjemmel i den foreslåede bestemmelse er det herefter hensigten fra 1. april 1975 at indføre en betalingsordning for patienter på Rigshospitalet, Kysthospitalet på Refsnæs, Finseninstitutet samt de neuromedicinske og neurokirurgiske afdelinger og radiumstationer på amtskommunale sygehuse, hvorom staten i øvrigt har indgået overenskomst om betaling af driftsudgifterne.

Taksten vil blive fastsat til et niveau omkring 450 kr. pr. sygedag, på Kysthospitalet på Refsnæs dog kun ca. halvdelen heraf. Endvidere overvejes visse betalinger for mere specielle ambulante behandlinger. Ambulant behandling vil dog som hovedregel blive holdt uden for betalingsordningen, bl. a. for at begrænse det administrative arbejde. Taksten pr. sygedag vil således ikke dække de faktiske behandlingsudgifter, men indenrigsministeriet og undervisningsministeriet har fundet, at man bør begynde denne væsentlige nyordning med en forholdsvis moderat takst, dels af hensyn til amtskommunernes udgifter, dels for at sikre at statens sygehuse m. fl. fortsat modtager det nødvendige patientmateriale.

Betalingsordningen vil efter de foreliggende planer ikke vedrøre Fødselsanstalten i Jylland, idet det er hensigten at fremsætte lovforslag om, at denne institution overdrages som et amtskommunalt sygehus til Århus amtskommune fra 1. april 1975. Endvidere vil betalingsordningen ikke omfatte statens hospitaler for sindslidende og hermed ligestillede institutioner, som efter de foreliggende planer vil blive søgt overdraget til amtskommunerne fra 1. april 1976. Af administrative grunde har man derfor ikke ment for kun ét år at burde indføre en betalingsordning på statshospitalerne. En betalingsordning ved statshospitalerne og fødselsanstalten vil dog blive overvejet, såfremt institutionerne ikke overdrages til amtskommunerne efter den nu lagte tidsplan.

Betalingsordningen vil ikke vedrøre Færøerne og Grønland på grund af disse områders særlige stilling. Endvidere vil der af økonomiske hensyn overfor Bornholms amtskommune indtil videre ikke blive afkrævet betaling vedrørende patienter fra Bornholm.

Der eksisterer mellem Rigshospitalet og en række kommuner i hovedstadsområdet forskellige aftaler om indlæggelse af patienter på Rigshospitalet. Disse aftaler vil i overensstemmelse med de fastsatte opsigelsesregler blive søgt ændret med hensyn til betalingsordningen, men det er hensigten især at opretholde indlæggelsesordningerne. Dog vil aftalen i forbindelse med Rigshospitalets overtagelse af Blegdamshospitalets epidemiafdeling, jfr. finansudvalgets skrivelse af 12. juni 1974 (aktstykke nr. 374), ikke blive ændret.

Betalingsordningen påregnes i finansåret 1975-76 at ville give statskassen en samlet indtægt på ca. 320 mill. kr., hvoraf der på forslaget til finanslov for 1975-76 foreløbig er optaget 210 mill. kr. på undervisningsministeriets budget, mens resten er inde-

holdt i budgetreguleringen på finansministeriets konto. Der vil senere blive foretaget en endelig fordeling af indtægten mellem de respektive konti på undervisningsministeriets og indenrigsministeriets budgetter.

I bilag 2 er anført de skønnede udgifter for de enkelte amtskommuner.

Til § 1, nr. 3.

I denne bestemmelse præciseres det, at betalingsordningen også kan indføres i de tilfælde, hvor der er indgået overenskomst mellem staten og en amtskommune om dækning af udgifterne ved driften af neuromedicinske og neurokirurgiske afdelinger eller radiumstationer. I sådanne tilfælde skal amtskommunernes betaling fradrages, forinden statens tilskud beregnes.

Til § 2.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft den 1. april 1975.

Bilag 1.

I dette bilag er i venstre spalte anført de i lovforslaget nævnte bestemmelser i den hidtidige formulering, mens de foreslåede ændringer er opført i højre spalte.

*Gældende formulering.***§ 5.** — — —.

Stk. 5. Når de i stk. 1-4 nævnte personer med samtykke af sygehusvæsenet i bopælsamtskommunen eller på det midlertidige opholdssted behandles ved en fremmed amtskommunes sygehusvæsen, behandles patienten på samme vilkår som ved sygehusvæsenet i bopælsamtskommunen eller på det midlertidige opholdssted, idet dog den amtskommune, der yder behandlingen, kan afkræve bopæls eller det midlertidige opholdssteds amtskommune de hermed forbundne udgifter.

§ 10. Indenrigsministeren fastsætter, i hvilket omfang reglerne i §§ 5-9 finder anvendelse, når amtskommunerne driver eller benytter institutioner i udlandet, jfr. § 4.

Stk. 2. For personer, der ikke ifølge reglerne i denne lov har ret til vederlagsfri behandling, fastsættes regler vedrørende betaling af indenrigsministeren.

Forslaget.

1. I § 5, stk. 5, indsættes som 2. punktum:
„Indenrigsministeren kan dog fastsætte regler om, at betalingen af de nævnte udgifter skal kunne afkræves, uden at der foreligger samtykke til behandlingen“.

2. I § 10 indsættes som *stk. 3*:
„*Stk. 3.* Indenrigsministeren kan fastsætte regler om, at der afkræves amtskommunerne en betaling vedrørende patienter, der er blevet modtaget til behandling på statens sygehuse eller statsbetalte sygehuse og afdelinger. Det kan herunder bestemmes, at betalingen skal kunne afkræves, uden at der foreligger samtykke fra vedkommende amtskommune til patientens behandling på det statslige sygehus m. v.“

Gældende formulering.

§ 17. I særlige tilfælde kan der af statskassen ydes tilskud til hel eller delvis dækning af udgifterne ved løsningen af særlige opgaver inden for det amtskommunale sygehusvæsen.

Forslaget.

3. I § 17, stk. 1, indsættes som 2. punktum:
„I de tilfælde, hvor staten har indgået overenskomst med en amtskommune om dækning af udgifterne ved driften af neuro-medicinske og neurokirurgiske afdelinger eller radiumstationer, ydes statens tilskud i fremtiden alene efter fradrag af den i medfør af § 10, stk. 3, fastsatte betaling.“

Bilag 7

Oversigt over de skønnede udgifter for amtskommunerne og Københavns og
Frederiksberg kommuner i finansåret 1975-76 ved betalings-
ordningens indførelse (mill. kr.).

Københavns amtskommune.....	44,2
Frederiksborg amtskommune.....	23,6
Roskilde amtskommune.....	13,3
Vestsjællands amtskommune.....	19,9
Storstrøms amtskommune.....	14,5
Bornholms amtskommune.....	4,4
Fyns amtskommune.....	20,3
Sønderjyllands amtskommune.....	6,8
Ribe amtskommune.....	7,7
Vejle amtskommune.....	10,4
Ringkøbing amtskommune.....	7,3
Århus amtskommune.....	32,9
Viborg amtskommune.....	7,7
Nordjyllands amtskommune.....	16,4
Københavns kommune.....	86,9
Frederiksberg kommune.....	8,7
I alt.....	325,0
Fragår: Bornholms amtskommune.....	4,4
Netto.....	320,6